

دولت؛ کمیته اجرائی سرمایه‌داران

حمزه نوذری

جامعه‌شناس و استاددانشگاه

مقاله‌های مرتبط با «دولت؛ کمیته اجرائی سرمایه‌داران»

مارکس در اواسط قرن نوزدهم، دولت در نظام سرمایه‌داری را به‌مثابه کمیته اجرائی سرمایه‌داری تلقی می‌کرد؛ یعنی نظام سیاسی دست‌اندرکار رفق و فقی امور سرمایه و بازتولید منافع سرمایه‌داران است. نظام اداری و اجرائی به شکل مستقیم و غیرمستقیم گماشته شده است تا سرمایه بازتولید شود. بعدها این ایده مارکس تعدیل شد و نئومارکسیست‌ها بر این نظر بودند که دولت از سرمایه‌داران و نظام اقتصادی استقلال نسبی دارد؛ هرچند باز هم اقتصاد و سرمایه در مرحله نهایی تعیین‌کننده است. لیبرال‌ها بر این دیدگاه هستند که جامعه از دو بخش تشکیل شده است؛ بخش سیاسی و بخش اقتصادی با بازار. این دو باید از هم مستقل باشند؛ هرچند دولت و نظام سیاسی کوچک‌تر و بازار بزرگ‌تر باشد. به نظر می‌رسد با به قدرت رسیدن ترامپ در آمریکا، تلفیقی از این دو ایده شکل گرفته یعنی دولت کمیته اجرائی سرمایه‌داران شده است. این بار سرمایه‌داران بزرگ تصمیم گرفته‌اند خودشان در این کمیته اجرائی حضور داشته باشند تا منافع سرمایه‌داران بزرگ را متراکم‌تر کنند. از طرفی، سرمایه‌داران که دولت را به دست گرفته‌اند، تلاش می‌کنند تا دولت را کوچک‌تر کرده و هزینه‌های به‌اصطلاح زائد و سربار را کم کنند. دیگر دولت برای حقوق بشر و سایر مسائل اجتماعی هزینه نخواهد کرد. جالب این است که کارگرن در کشور آمریکا به چنین ایده‌ای دلخوش هستند و امید دارند. آنها به این ایده رای داده‌اند که سرمایه‌داران دولت را تسخیر کنند و کمیته اجرائی سرمایه‌داران شوند. به این امید که منفعتی هم به آنها برسد. کمیته اجرائی نظام سرمایه دیگر در بوق تجارت آزاد نمی‌دمد، بلکه می‌خواهد دوباره در سایه تعرفه رشد کند. بالاابردن تراکم و انباشت سرمایه در سایه نظام تعرفه ممکن می‌شود. سرمایه‌داری آمریکایی برای انباشت و تراکم سرمایه به حمایت نظام سیاسی در قالب تعرفه بر کالای وارداتی نیاز دارد؛ بنابراین خودشان دست به اقدام زده‌اند تا نظام سیاسی را تصرف کنند. گویی دیگر بحث استقلال دولت و بازار چندان مطلوب نیست. سرمایه‌داران دولت را به دست گرفته‌اند تا تسلط آنها بر جامعه استوارتر بماند. وظایف اداری و اقتداری لازم است تا از سرمایه حفاظت شود. اما سرمایه‌داران و کارآفرینان بزرگ تصمیم گرفته‌اند وظایف اداری‌ای را که قبل از این توسط سیاستمداران حرفه‌ای انجام می‌شد، خودشان انجام دهند. این‌گونه تصور می‌شود که تصمیم‌های اساسی را باید سرمایه‌داران انجام دهند. اگر دولت را مجموعه وظایف اداری و رهبری اجتماع بدانیم، سرمایه‌داران تصمیم گرفته‌اند این کار را خودشان انجام دهند یا دخالت مستقیم و آشکار در نظام اداری داشته باشند. پس نه‌تنها خصلت طبقاتی دولت از بین نرفته، بلکه دولت به‌مثابه کمیته اجرائی سرمایه‌داران دوباره احیا شده است. به نظر می‌رسد طبقات پایین جامعه در آمریکا با چنین ایده‌ای همدست شده‌اند و نجات خود را در تقویت بیشتر سرمایه‌دار آمریکایی می‌دانند که دولت را نیز به تسخیر درآورد. گویی راه نجات نه‌فقط قدرت بیشتر سرمایه‌داران در اقتصاد و بازار، بلکه قدرت افزون آنها در سیاست و دولت است؛ یعنی وظایف اداری و سیاست‌گذاری هم توسط سرمایه‌دار انجام شود. با قبضه قدرت سیاسی و دولت توسط سرمایه‌داران در آمریکا، گویی نظرات و دیدگاه مارکس مجدد متجلی شده است؛ یعنی بازگرداندن سیاست به اقتصاد و تقلیل نظم سیاسی به کمیته اجرائی سرمایه‌داری. دولتی که در ایده لیبرالیسم، بر تلازم تلقی می‌شد، امروز ابزار لازم برای سرمایه‌دار است؛ ابزاری که مانند ابزار تولید باید در دست خود سرمایه‌داران باشد. در شکل‌گیری سرمایه‌داری سیاسی، سیاست ابزار مهمی برای انباشت سرمایه است که کنترل و نحوه به‌کارگیری آن باید در دست سرمایه‌دار باشد. گویی جهان دیوانه شده است.

دوشنبه ۱۵ بهمن ۱۴۰۳
۴ شعبان ۱۴۴۶
۳ فوریه ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۰۴۱
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

ولادت حضرت ابوالفضل عباس (ع) را تبریک می‌گوییم

نگاهی به چالش‌های عمده صنایع و مسیرهایی که می‌توانند موانع تولید را مرتفع سازند

صنعت در تور تورم

سید عبدالوهاب سهل‌آبادی، اقتصاد ایران در ماه‌های اخیر دستخوش نوسانات شدیدی شده است که تورم بی‌سابقه و جهش نرخ ارز در صدر این چالش‌ها قرار دارد. این تحولات نه‌تنها زندگی روزمره مردم را تحت تأثیر قرار داده، بلکه بخش تولید و صنعت کشور را نیز به نقطه بحرانی رسانده است. واحدهای صنعتی که همواره ستون فقرات توسعه اقتصادی محسوب می‌شوند، اکنون با افزایش هزینه‌های تولید، کمبود نقدینگی، کاهش تقاضا و کاهش رقابت‌پذیری در بازارهای داخلی و بین‌المللی روبه‌رو هستند. اگرچه تحولات اقتصادی و شوک‌های ارزی در گذشته نیز بر بخش تولید اثر گذاشته‌اند، اما شدت و گستردگی این بحران در شرایط کنونی بی‌سابقه به نظر می‌رسد. در این میان سیاست‌های دولت و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی نقش بسزایی در مدیریت این بحران دارند. تجربه نشان داده است که نوسانات نرخ ارز و تورم، چالش‌هایی نیستند که به صورت خودکار برطرف

سید عبدالوهاب سهل‌آبادی

آغاز بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۴ شهرداری تهران

سقف بودجه کوتاه شد

صفحه ۱۰

یادداشت

در حاشیه نفرت‌پرانی در مسابقات فوتبال ووالیبال

مسئولیت‌های وزارت ورزش، وزارت کشور و فدراسیون‌ها در این باره چیست؟

احسان هوشمند

سراغاز: تنش دیگری در این کشور مهم آفریقایی شد. نمونه‌های دیگری از این درگیری‌ها و تنش‌ها در عراق یا در اسکاتلند روی داده است. بد نیست اشاره شود که در آبان ۱۳۹۸ یک پارچه‌نوشته در ورزشگاه یادگار امام تبریز که به یوگسلاوی اشاره داشت، برافراشته شد که متأسفانه تا امروز مسئولان امر استانی و کشوری و فدراسیون فوتبال و ورزش کشور درباره اینکه چه کسانی اقدام را سازماندهی کرده بودند، سکوت کرده و هویت و مشخصات این افراد را اعلام نکردند و مشخص نشد آیا چنین اقدام ناخوشایندی سازمان‌دهی شده بود یا خیر و آیا برخوردی با آنها انجام شد؟

۲- اگر رفتارهای قوم‌گرایانه مهار نشود، در قالب‌های دیگری خود را نمایان می‌کند و به دیگر مناطق نیز سرایت می‌کند. ابتدا باید با یک بررسی عمیق و همه‌جانبه، به شناسایی ریشه‌های رفتارهای منفی قوم‌گرایانه در فوتبال پرداخت و سپس ایجاد، جوانب و عوامل مؤثر در بروز این پدیده و سازمان‌دهندگان آن را شناخت. سراغاز ظهور افراطی‌گری قومی در فوتبال کشور به سال ۱۳۸۸ برمی‌گردد. در آن دوره برخی بر آن بودند تا با گسترش قوم‌گرایی در فضاهای ورزشی، به اهداف سیاسی خود برسند. اینکه در آن دوره مالکان و مدیران باشگاه تراکتورسازی چه مواجهه‌ای با اخلاق‌گریزی‌های قوم‌گرایانه در حاشیه مسابقات این تیم داشتند، نیازمند بررسی عمیق و همه‌جانبه است. در سال‌های بعد، این پدیده دوباره گاه‌وبیگاه در حاشیه مسابقات فوتبال این تیم روی داد، اما مشخص نیست چرا فدراسیون فوتبال و مسئولان کشوری و استانی درباره این رویدادهای حساسیت‌برانگیز، با بررسی عمیق و چندجانبه،

«شرق» گفته‌های مشاور رهبری و رئیس اسبق مجلس شورای اسلامی در رد رادیکالیسم و نفی شتابزدگی در مذاکره را تحلیل می‌کند

نسخه میانه لاریجانی

بهره‌گیری از تجربه‌هایی مانند دکتر لاریجانی، بهترین تصمیم در فضای فعلی کشور است

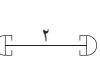
این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید.عکس: genyimages

بزشکیان در وزارت دفاع:

دشمن منتظر

دعوای داخلی بر سر

مسائل بی خودی است

برگزیده‌ها

«شرق» نبعات بی‌توجهی مسئولان به بهبودیافتگان از اعتیاد را بررسی کرد

وقتی همه خوابند

اصرار واشنگتن و مسکو برای برگزاری انتخابات در اوکراین تا پایان سال جاری

فشار به زلنسکی با کارت «انتخابات»

واکنش آموزش و پرورش به یک گزارش

گفت‌وگو با حسین کشفی اصل، کارگردان و سرور سلطانی، تهیه‌کننده نمایش «سو، تفاهم»

ما آدم‌های شادی نیستیم

نگاه

آن فعل که نباید نام برد

یادداشتی از بابک زمانی

مازوت سوزی یا مرگ ندریجی انتخاب با کیست؟

یادداشتی از حسین معافی

یک قاب تجربه

مذاکره با آمریکا

ویک هشدار جدی

جلیل‌سازگارنژاد

در یادداشت یکم بهمن‌ماه، مطالبی درباره دلایل و شرایط و ضرورت و الزامات مذاکره مستقیم با آمریکا و نقش سازنده و تأثیرگذار آن در برداشته‌شدن تحریم‌ها و کاهش فشار روانی بر مردم و اقتصاد ایران مطرح کردم. اینک در شرایطی که نشانه‌هایی هم از طرف هیئت حاکمه جدید آمریکا مبنی بر تأکید بر روش مذاکره و بهره‌گیری از دیپلماسی برای حل اختلاف‌های فی‌مابین ابراز شده و هم برخی از مقامات رسمی و عالی‌رتبه کشور نسبت به انجام مذاکره و معامله با آمریکا واکنش مثبتی نشان داده‌اند، امید می‌رود ظرفین با جدیت و سرعت به این امر مهم اهتمام ورزیده و باب گفت‌وگو و مذاکره را بگشایند. اما آنچه بنده را بر آن داشت که مجدداً در این مورد قلم راه نگارش درآوردم، هشدار نسبت به تکرار تجارب تلخی است که در گذشته و هنگامه چنین گفت‌وگوهایی، فضای مذاکرات را تحت تأثیر قرار می‌داد و آن را با چالش مواجه می‌کرد.

صفحه ۵ادبیه‌در

مرگ پنجره‌ای است به هستی بی‌پایان

سفر از این جهان خاکی به عالم نور، به حیات دوباره و زندگی جاویدان. با این وجود باز وقتی عزیزی از میان ما رخت بر می‌بندد جای خالی‌اش، نبودنش غم سنگینی بر دل می‌نشاند. فقط تسلی دوستان است که از این بار اندوه می‌کاهد. حضور اقوام، دوستان و آشنایان در کنار ما در مراسم تشییع، تدفین و ترحیم پدرمان و تسلی آنان ما را موظف می‌سازد از تک تک این عزیزان قدردانی و سپاسگزاری کنیم. همچنین از کسانی که با ارسال تاج گل و پیام‌های تسلیت با ما همدردی کردند قدردانی کنیم. خاصه از سرور ارجمند جناب حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمد خاتمی که با پیام تسلی بخششان بر ما منت گذاشتند سیاس و امتنان فراوان داریم. ان‌شاءالله بتوانیم در شادی‌های همه عزیزان ذره‌ای از الطافشان را جبران کنیم.

مهدی رحمانیان – علیرضا رحمانیان

سرکار خانم پروانه قادرپناه

و جناب آقای کیانوش امیرمظاهری

ضایعه درگذشت **بانو شهناز قادرپناه** را صمیمانه

تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن

مرحومه غفران و برای شما و سایر بازماندگان

صبر آرزو مندیم.

صدیقه تقوی، مهدی رحمانیان